

ПРОСОДИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ КОНФЛІКТНИХ ІНТЕРАКЦІЙ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Стаття присвячена визначенню специфіки інтеграції просодичних підсистем у конфліктних інтеракціях в англійських ділових переговорах. Статистичні показники вказують на тенденцію частоти основного тону, інтенсивності та темпоральних характеристик щодо маркування прагматичного потенціалу конститuentів градуальної опозиції. Доведено, що інтеграція мелодійних, часових та динамічних характеристик відбиває комунікативно-прагматичне навантаження конфліктних інтеракцій англійського ділового дискурсу та відтворює специфіку актуалізації прагматичного потенціалу останнього.

Ключові слова: діловий дискурс, прагматика, конфліктна інтеракція, просодія, частота основного тону, інтенсивність, темпоральні характеристики.

Лисичкіна О. О. Просодическая интеграция конфликтных интеракций деловых переговоров. *Статья посвящена определению специфики интеграции подсистем в конфликтных интеракциях в англоязычных деловых переговорах. Статистически данные указывают на тенденцию частоты основного тона, интенсивности и темпоральных характеристик к маркированию прагматического потенциала конститuentов градуальной оппозиции. Доказано, что интеграция просодических характеристик отражает коммуникативно-прагматическую нагрузку конфликтных интеракций англоязычного делового дискурса и отображает специфику актуализации прагматического потенциала последнего.*

Ключевые слова: деловой дискурс, прагматика, конфликтная интеракция, просодия, частота основного тона, интенсивность, темпоральные характеристики.

Lysychkina O. O. Prosodic Integration of Conflict Interactions in English Business Negotiations. *The article highlights the specificity of the prosodic subsystems integration within the conflict interactions of English business discourse. Conflict interactions are analyzed with the distinction of three stages: background, escalation and closure. The research defines the correlation between the speaker's intention and prosodic actualization of logical argumentative interactions based on the communicative basis. The characteristics of prosody as a means of integration within conflict interactions have been experimentally determined, namely variations of falling tones on the nucleus, descending dynamics of energy maximums, accelerated and temperate tempo, short pauses. The tone frequency and intensity dynamics on the conflict interactions reveal high degree of their evaluative component. It has been proven that the prosodic characteristics integration reflects the communicative and pragmatic load of English business discourse interactions and conveys the specificity of this discourse pragmatic potential actualization. The results of the experimental phonetic study point out the integral nature of the prosodic marking of the pragmatic potential of each constituent of the gradual opposition.*

Keywords: business discourse, pragmatics, conflict interaction, prosody, fundamental frequency, intensity, temporal characteristics.

Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується зростаючим інтересом до просодичної проблематики у межах комплексного дискурсного аналізу, основу якого складають взаємодії одиниць різних мовних рівнів. Особливої актуальності набуває питання про функціонування просодії як вагової складової процесу породження різножанрових моделей дискурсу [6].

Так, на думку Р.К. Потапової, просодія є субстанційним поняттям, яке відноситься до матеріальних засобів реалізації мовлення [5: 278]. Зокрема Д. Крістал вказує, що просодія є важливою через здатність сигналізувати про різні риторичні аспекти та допомагає правильно інтерпретувати зміст повідомлення [6: 45]. Визначення просодії як системи надсегментних засобів [6: 57] уможливило звернення до компонентів просодії, кожен з яких являє собою складне системне утворення взаємозалежних інтегрованих одиниць.

Об'єктом нашого дослідження є англомовні ділові переговори як специфічний жанр аргументативного дискурсу, який віддзеркалює складний механізм формування перлокутивного ефекту переконання. Ділові переговори є усним різновидом ділового дискурсу, якому властиві певні комунікативні, прагматичні та дискурсні ознаки, сукупність яких становить специфіку цього формату спілкування.

Актуальність цього дослідження підкреслюється орієнтацією сучасних лінгвістичних студій на комплексний дискурсивний аналіз соціально пріоритетних моделей міжособистісного спілкування, зокрема у сфері бізнесу. Розуміння особливостей взаємодії комунікантів важливе для з'ясування механізму продукування прагматично ефективного дискурсу.

Мета цього дослідження полягає у встановленні особливостей просодичної реалізації конфліктних інтеракцій англомовних ділових переговорів. У межах цієї статті передбачено висвітлення питань, пов'язаних з конфліктними інтеракціями, які мають особливі просодичні характеристики, що розкривають функціонування тональної, динамічної та часової підсистем у контексті інтеграційного процесу.

У конфліктній інтеракції у межах ділового дискурсу виділяють три комунікативні блоки або стадії [2: 124], яким притаманні певні функції: 1) передумова конфлікту; 2) ескалація конфлікту; 3) завершення. Так, першим блоком (початком) є передумова конфлікту – першоджерело конфлікту або умова його виникнення, тобто ситуація прихованого або відкритого протистояння двох або декількох учасників, кожний з яких переслідує свої цілі, мотиви або засоби вирішення проблеми, що має особисту значущість для кожного з її учасників [3: 245]. У межах другого блоку, тобто основної частини, відбувається ескалація конфлікту, аргументування позицій комунікантів, розвиток подій. Завершення слугує логічним закінченням спілкування в цілому і/або вирішення конфлікту (рис. 1).

Конфліктна ситуація, що вимагає вирішення, передбачає існування кількох обов'язкових елементів: 1) учасників конфлікту – двох або більше, які переслідують несхожі або протилежні цілі; 2) об'єкту конфлікту (конкретне явище, причина, стан справ, навколо якого розгортається суперечка); 3) рушійної сили – інциденту (факту зіткнення протилежних сил).

Дослідження особливостей функціонування тональної, часової та динамічної підсистем на перцептивному та акустичному рівнях надає можливість виокремлення параметричної комбінаторики процесу актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу конфліктних інтеракцій в англомовних ділових переговорах.

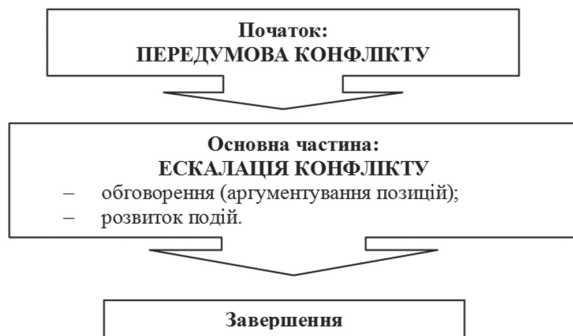

Рис. 1. Схема конфлікту в англomовному діловому дискурсі

Дослідження компонентів інтонаційного контуру конфліктних інтеракцій прогнозують адекватну тональну реалізацію. Конфліктній інтеракції властивий мелодійний контур двох функціональних різновидів ФС, які відрізняються напрямом тонального руху, а також регістровими характеристиками передтермінальної та термінальної ділянок. Комунікативне навантаження ФС певною мірою марковане тональними параметричними ознаками. Гетерогенний рух у шкалі (14,3%), а також інваріантна конфігурація шкали з комплексним ядерним акцентом (85,7%) притаманні домінувальним ФС, які реалізуються переважно у високому регістрі. У той самий час рецесивним ФС притаманний низький регістр та інваріантний рух тону передтермінальної ділянки, переважне вживання низької рівної шкали. У нашому розумінні, провідним компонентом, на який адресат реагує першочергово, визнається мелодика, оскільки слугує засобом реалізації та розрізнення функцій інтонації [1: 102; 4: 85-86]. Регістрові особливості реалізації термінальної ділянки домінувальних та рецесивних ФС утворюють чергування контекстуальних реалізацій спадного тону, що відтворює градаційну динаміку вербалізації мовленнєвої інтенції. У конфліктних інтеракціях спостерігається значний відсоток ФС з прискореним темпом, а саме 35%. Темп співвідноситься із семантикою висловлення та постає стилістично зумовленим [7: 89], характеризуючи швидкість реалізації певних програм у часовому просторі, кожна з яких відповідає мовним конструкціям, тобто являє собою складну просторово-часову єдність.

Конфліктним інтеракції характерне домінування коротких пауз. Інтергравальна пауза є короткою. Діапазон ЧОТ ФС досліджуваних конфліктних інтеракцій є широким (57%). Висотнотональні максимуми ФС характеризуються високим рівнем (85,7%), причому максимуми ЧОТ знаходяться в ядрі (95,7%), а передтермінальна ділянка має інваріантну конфігурацію (рівний рух – 60%). Ядерна ділянка характеризується спадною (55%) та рівною конфігурацією (25%) при домінуванні дугopodobно-спадної випуклої форми тонального руху (60%).

Доцільно проілюструвати тенденцію до локалізації максимальних значень ЧОТ у фоносинтагмах на прикладі кроку конфліктної інтеракції,

у якому ділянці фоносинтагм з максимумами ЧОТ виділено напівжирним шрифтом великими літерами:

– *GOODness, I think you're over-REACTing. BUT if you think it'll help I'll have A WORD with them. ONCE you get to know them they're very NICE, they just seem FIERCE. And we already have a HANDOUT like the one you describe. If you haven't got a COPY, I'll SEND you one* (Market Leader).

Швидкість зміни ЧОТ в інтеракції є середньою (43%), для ФС типовим є баланс високого вузького регістру високої та низької квантитативної зони (по 42,8%). 52% всіх ФС мають середній силовий діапазон із практично однаковою тенденцією щодо локалізації максимумів на початку ФС (45%), у середині ФС (25%), наприкінці ФС (30%). Спостереження щодо загального динамічного контуру ФС указують на домінування низхідної динаміки енергетичних максимумів (46%) та вживання рівного контуру (30%). Середня тривалість домінувальних ФС конфліктних інтеракцій становить 2171 мсек., рецесивних – 1805 мсек.

У нашому розумінні, тривалість ФС залежить від комунікативно-прагматичного навантаження конфліктних інтеракцій. Для ілюстрації зазначеної тенденції наведемо приклад кроку опонента конфліктної інтеракції:

A2: *Well, (560) | I'm not so sure about that. (1250) | If we'd done nothing, (1300) } we might be looking at some sort of return on our investment. (3060) | And, as it is, (490) } we've not only paid 2.5 million for the company (2780) | but we've also spent an additional half a million, (3070) } updating showrooms, (1030) } introducing a computerised order system. (2670) |* (Thomson).

Аналізуючи конфліктні інтеракції в цілому, доцільно звернути увагу на розбіжностях на рівні висотнотональних максимумів та інтенсивності. Це свідчить, що конфліктна інтеракція є емоційною та має оцінний характер. Оponent не погоджується з пропонентом та вносить зауваження з цього приводу. Загальна тривалість інтеракції дорівнює 31177 мсек. Інтегровальна пауза в інтеракції становить 281 мсек. Оponent, не погоджуючись із пропонентом, негайно висловлює своє негативне ставлення до проблеми, витрачаючи менше часу та використовуючи екстрависокий рівень тональних та динамічних максимумів.

Зіставна динаміка ЧОТ та інтенсивності конфліктних інтеракцій свідчить про високий ступінь оцінності цих інтеракцій. Іншою відмінною ознакою просодичної актуалізації конфліктних інтеракцій є домінування коротких та надкоротких пауз, включаючи й інтегровальні.

Таким чином, базовими підсистемами інтегративного процесу просодичної інтеграції конфліктних інтеракцій є часова та тональна, що становлять просодичну домінують досліджуваних інтеракцій. Проведене експериментально-фонетичне дослідження дає підстави зробити висновки, що інтеграція просодичних підсистем відтворює специфіку актуалізації прагматичного потенціалу конфліктних інтеракцій англомовного дискурсу ділових переговорів.

Перспектива подальшого дослідження просодичної організації аргументативного дискурсу бізнесової сфери спілкування полягає в урахуванні

взаємодії та взаємозумовленості інтеракцій у соціофонетичному контексті, зокрема з урахуванням ролі гендеру, що є базовим фактором, який, на нашу думку, обумовлює специфіку функціонування просодії в межах еквіполентної опозиції.

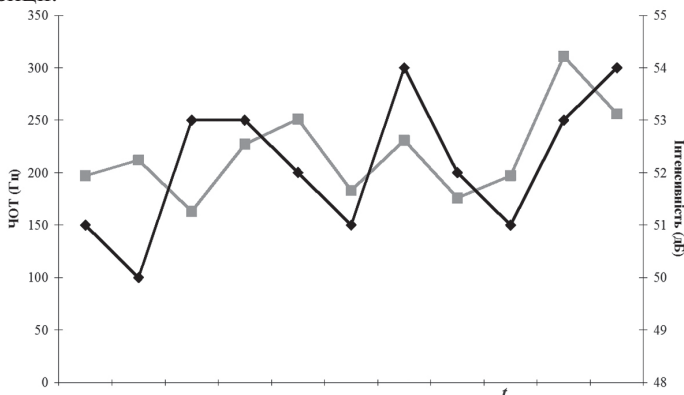

Рис. 2. Динаміка взаємодії тональної та динамічної підсистем в конфліктних інтеракціях

ЛІТЕРАТУРА

1. **Калита А. А.** Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання : [монографія] / А. А. Калита. – К. : Вид. центр Київськ. держ. лінгв. ун-ту, 2001. – 351 с. 2. **Келлетт П.** Конфликтный диалог: работа с пластами значений для продуктивных взаимоотношений / П. Келлетт [пер. с англ. М.А. Новицкая]. – Харьков: Изд-во «Гуманитарный Центр», 2010. – 416 с. 3. **Конфліктологія** / [Л. М. Герасіна, М. І. Панов, Н. П. Осипова та ін.]; [За ред. професорів Л.М. Герасіної та М. І. Панов]. – Харків : Право, 2002. – 256 с. 4. **Надеина Т. М.** Просодическая организация речи как фактор речевого воздействия : дисс. ... доктора филол. наук 10.02.19 / Татьяна Михайловна Надеина. – М., 2004. – 428 с. 5. **Потапова Р. К.** Речь : коммуникация, информация, кибернетика / Р. К. Потапова. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 568 с. 6. **Crystal D.** A Dictionary of Linguistics and Phonetics / D. Crystal. – Oxford : Oxford University Press, 1990. – 392 p. 7. **Yeryomenko T.** Speech Communication in English: Phonetic Aspect / T. Yeryomenko. – Odessa : SCSEIO, 2003. – 219 p.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Kenneth Thomson.** English for Meetings / Kenneth Thomson. – Cornelsen. Berlin : Delta Publishing, 2007. – 88 p. 2. **Market Leader** : Alliance, Longman: Person Educational Limited, 2000. – 48 min.

Лисичкіна Ольга Олексіївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри фонетики та граматики, Національна академія Національної гвардії України. Україна, 61000, м. Харків, пл. Повстання, 3.

E-mail: olysyckhina@gmail.com

tel: +380501313202

<http://orcid.org/0000-0002-9511-9615>

Lysyckhina Olga Oleksiyivna – Candidate of Philology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Phonetics and Grammar, National Academy of the National Guard of Ukraine. Ukraine, 61000, Kharkiv, Povstannia sq., 3.